

Tekst:
Joop Kalb, KNBV
Noortje Krikhaar

Foto's:
Etienne Thomassen

Lang leve het bos!

Dansende beuken op de Veluwe

Nog maar tien procent van Nederland bestaat uit bos. Dat was lang geleden heel anders. Toen had Nederland zoveel bossen dat een deel van ons land 'Houtland' of 'Houtland' werd genoemd. Die naam werd later verbasterd tot Holland. De vele functies van het bos hielpen ons letterlijk om te overleven. Zo konden we dankzij de beschikbaarheid van hout koken en ons warm houden. Van hout werden onder andere meubels, papier en schepen gemaakt. Bossen hebben nu nog een heel andere functie: jaarlijks bezoeken meer dan 200 miljoen mensen de Nederlandse bossen. Sommigen komen er nooit, anderen bezoeken het bos dagelijks. In het bos kun je de hectiek van de drukke, bebouwde wereld achter je laten en genieten van natuur en rust. Bos en mens zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden, maar ze hebben een verschillende levensduur, waarbij de mens tijdens zijn leven andere functies van het bos verlangt. Aan de bosbeheerder de belangrijke taak om de levenscyclus van het bos met de mensenwensen in overeenstemming te brengen.

Meer dan tweehonderd miljoen keer per jaar bezoeken mensen de Nederlandse bossen. Al gaan sommigen nooit naar een bos, anderen komen er dagelijks: om de hectiek van de bebouwde wereld achter zich te laten en genieten van natuur en rust. Bos en mens zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden, maar ze hebben een verschillende levensduur.

POSITIEF EFFECT OP GEZONDHEID

Nog steeds is het bos voor ons van levensbelang. Het bos draagt bij aan een stabiele waterhuishouding in de bodem. Het bos zorgt voor schoon water en schone lucht. Het bos levert een bijdrage aan de vermindering van het broeikaseffect. Bovendien blijkt uit onderzoek dat groen een positief effect heeft op onze gezondheid.

Bos is ook in toenemende mate een economische factor van belang: zo zijn woningen in de nabijheid van een bos ongeveer tien procent meer waard dan vergelijkbare woningen elders.

NAAR DE TOEKOMST

De Koninklijke Nederlandse Bosbouwvereniging (KNBV) kijkt in het jaar waarin ze haar eeuwfeest viert, vooral naar de toekomst. Moet het bos een zo natuurlijk mogelijk bos zijn of moet het juist bijdragen aan zelfvoorziening op het gebied van hout? Willen we natuurontwikkeling of juist industriële bosbouw? Leggen we nieuw bos aan op dure Randstadgrond of juist in Drenthe? Bos is op

de politieke agenda geen zelfstandig beleidsonderwerp. De KNBV wil daarom voorkomen dat bos ondersneeuwt in thema's zoals natuur en landschap. De aanwezigheid van bos is géén vanzelfsprekendheid, maar vraagt (ook) de zorg en aandacht van vakmensen. De KNBV staat daarvoor.

NU AANDACHT VOOR ALLE FACETTEN

De zeven enthousiaste jonge bosbouwers die de KNBV op 1 oktober 1910 oprichtten, hadden deze groei van de vereniging waarschijnlijk niet voorzien. Alleen personen die 'eene academische bosbouwkundige opleiding genoten moeten hebben' konden lid worden van de vereniging. Gelukkig werd de deur in de decennia daarop verder opengezet. De doelstellingen van de KNBV waren in dat jaar nog 'eene gedachteswisseling over en onderzoek van bosbouw vraagstukken en alle zoodanige wettelijke middelen, welke haar ten dienste staan'. Anno nu, in 2010, wordt dit anders geformuleerd: de KNBV wil 'de bosbouw in al haar facetten bevorderen, met het oog op de verschillende functies, die het bos kan vervullen. Onder bos worden mede verstaan laan- en rijbeplantingen, houtwallen, boomgroepen en dergelijke'. De vereniging tracht dit doel langs wettige weg te bereiken door studie, gedachteswisseling en standpuntbepaling inzake vraagstukken die het vakgebied van de vereniging betreffen, het (mede)verantwoordelijkheid dragen voor het (doen) uitgeven van een tijdschrift en andere publicaties, het wekken van belangstelling voor de bosbouw bij brede lagen van de bevolking en de politiek en alle andere middelen welke haar ten dienste staan en aan het doel bevorderlijk kunnen zijn.'

ACTIEF IN ADVISEREN

De Koninklijke Nederlandse Bosbouw Vereniging heeft zich altijd sterk gemaakt voor de belangen van het bos, de bosbouw en de bouseigenaren. Dat houdt onder andere in dat de overheid wordt geïnformeerd en geadviseerd over het belang van bos en bosbouw en houtproductie en dat er wordt gepleit voor maatregelen - technisch zowel als financieel - ter bevordering van bosinstandhouding. Denk bijvoorbeeld aan een 'wijziging der wet op

Vermogensbelasting in verband met de belangen der bosbezitters' (1916), 'de salariëring van de ambtenaren bij het Staatsbosbeheer' (1918) en een wijziging van de Gemeentewet, opdat ingrijpen van staatswege bij slecht beheer van de eigendommen makkelijker wordt' (1919).

BOSBOUWGESCHIKTHEIDSKAART

Op 21 juli 1961 werd de nieuwe Boswet van kracht (meldingsplicht van voorgenomen vellingen en verplichte herplant binnen drie jaar na velling). In 1970 werd in het Plan Mansholt opgenomen dat alle landen uit de Europese Unie moeten aangeven welke landbouwgronden in aanmerking komen voor bebossing. De KNBV reageerde met een Globale Bosbouwgeschiktheidskaart van Nederland. Daarin werd voor heel Nederland aangegeven welke boomsoorten met welk productievermogen (in kubieke meter bijgroei per jaar) kan worden gebruikt. Het programma voor bebossing bevatte 51 punten.

In het begin van de jaren tachtig kreeg het bos veel aandacht in politiek en daarbuiten. Dit waren de jaren van het Meerjarenplan Bosbouw. Dit plan formuleerde samenhangend beleid met betrekking tot alle functies die het bos in onze maatschappij moet vervullen, de productiefunctie inbegrepen. Het Meerjarenplan werd onderdeel van de regeringsnota Derde Nota Ruimtelijke Ordening. Prins Bernhard opende op 4 oktober 1985 het symposium 'De toekomst van bos en bosbouw in een geurbaniseerde wereld', dat de Koninklijke Nederlandse Bosbouw Vereniging organiseerde toen ze 75 jaar bestond. De Prins benadrukte 'dat het beheer van ons bos een grote mate van deskundigheid vraagt, die bestuurlijk inzicht koppelt

Bos van grove dennen op oudere bosgrond, wat de aanwezigheid van adelaarsvaren verklaart. Er is menging met eik en berk.

Op de valreep in de laatste maand van het jubileumjaar: honderd jaar Koninklijke Nederlandse Bosbouwvereniging.